

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 8 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 6 - | Nyilttér sora . . . 20 "

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kézíratokat vissza nem küldünk.

Wekerle felkészítője.

Arad, junius 12.

A Budapesten összegyűlt főispánoknak csütörtökön tartott lakomáján Wekerle Sándor miniszterelnök Radó Kálmán vas megyei főispán felkészítőjére válaszolva fontos és — az aktuális politika szempontjából — örvendetes nyilatkozatot tett.

Miután Vas megye érdemes főispánja utalt volna azon nehézségekre, melyek különösen az egyházpolitikai reformok megvalósításával járnak, így szólott Magyarország kormányelnöke:

„Megemlékezett az én t. barátom mindenféle nehézségekről, sziklákról, melyeknek eltávolítását mi tőlünk várja. Hát jól teszi, ha várja, de megszakítom várakozását, midőn azt mondom, ne féljen a nehézségektől, ne féljen a szikláktól. Lehetnek látszólagos nehézségek, de a felvetett kérdések megoldását többé se nehézségek, se szirtek megakasztani nem fogják. (Hosszantartó zajos éljenzés.) Időről-időre nehezíthetik, de azt, a mit a politikai szükségesség kívánalmaihoz képest egy nemzet tesz magáévá, megakadályozni nem lehet. Azok a nehézségek nem igazi nehézségek, azok ködképek lehetnek, melyek leszálnak azért, hogy a láthatárt egy időre elhomályosítsák. De ha leszáltak egyszer, többé fel szállni képesek nem lesznek».

Jóllehet, hogy ezzel Wekerle Sándor dr semmi újat nem mondott, és jóllehet, hogy a miniszterelnök ur e kijelentését már négy nap előtt tette, mi a napi események mai gyors folyamában régmúlt időnek mondható, mégis — hogy ugymondjuk utólag — meg kell arról emlékeznünk, mert a jezsuita sajtónak nyomban világgá bocsájtott hazudozásai a miniszterelnök buzdító és bátorító nyilatkozatát mintegy visszaidéznünk készítenek.

Két röppentyűje a jezsuita sajtónak szállt föl azóta, mióta a miniszterelnök ama nevezetes felkészítőjét mondotta.

A B. H. vasárnapi száma a kassziónói körökből rendelt meg igen figyelemre méltó hazugságokat. E forrás szerint Wekerle kijelentette a királynak, hogy a szabadelpvűpártot nem lehet másképp felrisszítani, mintha a liberális reformokkal belemennek a harcába. A király erre megengedte Wekerlének, hogy ha a közvélemény nagyobb felindulása nélkül keresztül viheti a reformokat, ám jó, tegye.

Midőn azonban látta, hogy a reformok ellen mekkora ellenzék támadt az országban, elhatározta, hogy nagyobb figyelemmel kíséri a dolgok menetét és az esetre, ha a főrendiházban csak igen kevés többséggel mehetnének keresztül a javaslatok, különösen a

polgári házasság, idejekorán fogja feloszlani az országgyűlést A király e felfogásának legélelnebb szószólója Károly Lajos főherceg El szerint nincs kizárva, hogy őszszel feloszlattják az országgyűlést s így új választásoknak nézhetünk elébe ugyanakkor, midőn új pártok alakításán s más effélékén török feiüket az emberek és a legradikálisabb változások küszöbén állunk.»

Tehát az országgyűlés feloszlására spekulálnak a jezsuiták, még pedig arra az esetre is, ha a főrendiház is megszavazná az egyházpolitikai reformjavaslatokat. Hogyis ne! a nemzetieknek csufolt jezsuiták győznék pénzzel és — rezerválissokkal. A papzsák feneketlennek bizonyulna nem annyira a tulajdon alkatára, mint inkább a benyuló hosszú kéz markolásására nézve. A derék nemzeti jezsuiták, a kik eddig páratlan ügyességgel hol a szabadelpvűpárti, hol a függetlenségi párti választókkal eszkamotirozták az országházba jelöltjeiket, az országgyűlés feloszlásával azt hiszik, miként az új választásánál a papok és papzsák segítségével ők jutnak többségre elveik fenntartása mellett.»

Ebből azonban igen természetesen mi sem lesz. Előbb le kell szavazni! Azután, azután — ha véletlenül igaz lenne, mit a kaszinói forrás mond — két fórum választana kétféle képviselőt: a papzsák választaná az Apponyi-Ugron-Polonyista fekete harisnyásokat, és a felvilágosult nemzeti közvélemény és a nép lelkesedése a szabadelpvű hazafiakat.

A jezsuita sajtó-irodának másik röppentyűje a bécsi »Extrapost« mai számában látott napvilágot. Itt fordítva azzal hízelegnek Wekerle államférfi ügyességének és tapintatának, hogy Zichy Nándor gróf és Schlauch bibornokkal kötendő kompromisszumon fáradozik, melyet némelyes elvi engedményeken kívül csupán Szilágyi és Csáky miniszterek feláldozásával hisz keresztül vihetni. Valósággal így csak a jezsuiták tudnak rágalmazni.

Kinek ne jutna eszébe ezeket olvasva Wekerle felkészítője, midőn a nemzeti ügy hivatott apostola- és védőjeként hirdeti világgá, hogy a nemzet akarata ellenében nem létezik akadály, s a hazugság és intrika köde, melyet az igaz ügy ellenségei támasztanak, alászáll, anélkül, hogy a szebb jövő látkörét elhomályosítsa.

Belföld.

Az alvinczi mandátum.

Nagy-Enyedről értesítenek, hogy az alvinczi választókerület választói képviselőjelöltül báró Kemény Gézát kiáltották ki.

A valutaszabályozás.

A valutaszabályozás ügyében teendő további lépések megbeszélése végett Enyedi Lukács min. tanácsos és Popovics osztálytanácsos Bécsbe utaztak.

Korteszvilág Pécskán.

— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Pécska, junius 11.

A csöndes Pécskán napok óta izgalmas, mozgalmas idők járnak. Az egész lakosság talpon van s két táborra oszolva erősen készülődik a csütörtöki napra, a nélkül azonban, hogy egymást háborgatná.

A kortestanyákon folyik a bor, a kortések rekedt hangon biztatják a választókat, hogy alkotmányos jogukat ne az egyik, hanem a másik jelölt érdekében érvényesítsék, a zenekarok lelkesítő darabokat játszanak.

Ma a függetlenségi párt napja volt, mert a nemzeti párt csak végrehajtó-bizottsági ülést tartott, melyen a megindított agitáció folytatásának módozatait beszélték meg.

A fogadtatás.

Már kora reggel zenekarral gyülekeztek a vasuti indóház előtt Kelemen István elnökkel élükön a függetlenségi párt tagjai s várták zászlós bandériummal az Arad felől érkező második vonatot, melyen a párt jelöltje, Pless Mór utazott ki a kerületbe Papp Elek, Barabás Béla dr orsz. képviselőktől s Müller Károly elnöktele alatt Millig Mátyás, Varga József, Péterffy Antal, Rausch Kálmán, Lenárd Imre és az aradi függetlenségi párt számos tagjától kísérvé.

Mikor a vonat az állomás elé berobogott, a nagyszámban összegyűlt választók harsányan éljeneztek, a zenekar Rákóczy indulót húzott s egy fehér ruhás leány koszorút nyújtott át a jelöltnek, kit Kelemen István elnök fogadott.

A fogadtatás után impozáns bevonulás indult meg zeneszóval és éljenzéssel a városházter felé.

Elöl hatvan lovasból álló zászlós bandérium, utána zászlók alatt a választók, majd a zenekar s legvégül hosszú kocsisor haladt. A menet a nagy vendéglő előtti téren állították fel.

Müller Károly megköszönte a szives fogadtatást s bejelenti a választóknak, hogy a kijelölt nagygyűlés d. e. 10 órakor lesz.

A programbeszéd.

A bevonulásban résztvevő nép együtt maradt a gyűlés végéig. Kevéssel 10 óra után már 7-800 főnyire növekedett a tömeg. Ekkor érkezett meg Sajtényből egy sereg választóval Becker János orsz. képviselő, mire a gyűlés a szabad ég alatt megkezdődött.

Kelemen István elnök a gyűlést megnyitottan nyilvánította, mire Müller Károly ismertette jövetelük célját, magyarázta a függetlenségi párt elveit és összetartásra, higgadt és nyugodt viselkedésre intette a választókat. Majd a jelölés megejtését kérte, mire lelkes „éljen Pless Mór!” kiáltások hangzottak fel.

Midőn a Barabás Béla dr által vezetett küldöttséggel Pless Mór az emelvényhez érkezett, Kelemen István felkérte a jelöltség elfogadására.

Pless Mór, kit Müller Károly mutatott be a választóknak, a jelöltséget elfogadta s pártállását a következő programbeszédben fejtette ki.

Tisztelt választó közönség!

A hála érzelmeivel kezdem meg szónoklatomat, midőn megtisztelő felszólításuknak ezennel eleget teszek s a jelöltséget politikai elveim alapján a függetlenségi és 48-as párt programja értelmében elfogadom. Pártunk számos alkalommal állapította meg azon törekveket, a melyeknek érvényesítésétől várjuk hazánk regenerációját, a melyet minden jó hazafi a jelenlegi kormány látszólagos sikerei mellett is őszintén kíván szíve minden dobbanásával. Habár elismerem, hogy kormányunk tagjai ez időszert egytől-egyig kitűnő szakférfiakból állanak, a függetlenségi törekvések jogossága, nemzetünknek az önállóságra való küzdelmei sosem találták annyira igazolását, mint éppen ez idő szerint. Mőt uraim, hol kell fényesebb bizonyítéka annak egy rendszer tarthatatlansága mellett, mintha békés időben, kedvező termékek segítségével, a pénztuláradásának daczára a kormánypolitika nem bírja a nemzet aspirációit kielégíteni, nem tudja a megelégedés érzetét számunkra megszerezni, s hála az istennek, nem tudja a nemzet lelkiismeretét a politikai függetlenítés eszményétől eltántorítani; hiába minden csábításnak, ijesztgetésnek, a nemzet erősen áll függetlensége mellett.

Beszédem nem fog kiterjeszkedni mindazon követelmények hangoztatására, amelyeket a függetlenségi párt magának teladatul kitűzött. Egyrészt azért nem, mert ezek a főelvűből oly természetesen leszármaztathatók, hogy azokat a legegyszerűbb elme is fel fogja, magának construálhatja; más részt azért nem, mert pártunk sok jelesei által azok közismertté váltak. Egyedül Kossuth Lajos, ami szent profétánk nem merül ki azon bámulatos képességéből, hogy folyton új alakba önti a régi elveket s új lelkesedést kelt szíveinkben. Eltessze a magyarok istene ezért soká.

Megengedik, hogy ezek után csupán néhány kérdésre nyilatkozzam. Azon kérdésben, a melynek felvetése által a kedélyek leginkább felizgattattak: az egyházpolitikai kérdésben álláspontom az, hogy elvileg hiva vagyok azon demokratikus követelményeknek, amelyek ezen kérdéseket az állami szuverenitás szempontjából kívánják megoldani. De nem tartanám helyes politikának, ha ezen megoldás a meglévő viszonyok figyelembe vétele nélkül tisztán ezen elvi szempontból vitetnék keresztül, nem pedig azért, mert évszázados intézmények és szokások egyszeri tollvonással meg nem szüntethetők. Erdünkben áll, hogy a megoldás azon formáját találjuk meg, amely mellett a papi tekintély ne veszítsen eddigi fényéből és auctoritásából, mely neki ezen polgári természetű ügyek végzéséből jutott, (semmi szükség sincs azon erkölcsi alap megbolygatására, amelyen a lelkeszi hivatal nyugszik), másrészt a méltányosság követeli, hogy a lelkeszek kárpótoltsanak azon jövedelmi csökkenésért, melyet szenvednek, ha az állami kezelésbe veendő funkciók díjaitól jövőben elesnek.

Nyilatkoznom kell továbbá a közigazgatási kérdéstről, mely valószínűleg az egyházi kérdés elintézése után ismét napirendre fog kerülni. A qualificationális törvény meghozatala óta részünkről, kik az autonomikus vármegye hivei vagyunk, a közigazgatási reform inkább azon irányban bír fontossággal, a melyben az utolsó törvényhozási intézkedések által megnyírbált önkormányzati jogoknak nem csak restituáltatását kívánjuk, hanem tekintettel a főispáni mindenhatóságra, az autonomia további kiszélesítésére is kell törekednünk. Az autonomikus administratio visszatükrözi a vármegyei intelligentia niveaját. Jobban alkalmazkodik a tényleges szükséghez, és hatásában hasznosabb eredményekre vezet, mint a miniszteri absolutismus, mely a kinevezési rendszer mögé buvik.

A hadsereg és hadszervezetünk kérdései közül azokat tartom a legelső sorban megoldandóknak, a melyek a magyar ijjaknak türehető viszonyokat biztosítanak a hadiszolgálatban, végre hogy szűnjék meg azon idegesség, amelylyel az intező körök ifjuságunk hazafias, nemzeti érzelmeinek megnyilatkozásait fogadják. Bajosan lehet összeegyeztetni a

merev fegyelmi irányzatot, mely a hadseregben ma divik, azon követelményekkel, melyeket a harcokéesség fokozása, tagjainak lelkesedésétől vár. Csupán az önálló hadsereg egységes nemzeti szelleme emelheti hadképességünket arra a fokra, mely a hozott áldozatokkal arányban áll.

A közigazdaság terén szünet állott be azon genialis koncepciókban, a melyeket a jelenlegi kereskedelmi miniszter nagynevű elődje inittialt. De az irány megmutatva, az alap lefektetve van. Az önállóságra való törekvések lankadása idézte elő e megakasztását a hasznos reformoknak, úgy, hogy ezekre nézve a közvélemény ismét erősebben kelt hogy hangoztassa szükségleteink kielégítését. Azt hiszem, hogy a gyakorlati téren szerzett tapasztalataim hasznomra lesznek, ha a kormány működését ezen téren kell, hogy ellenőrizzem.

Az országos pénzügyek állása bizonyára az egyedüli ágazata kormányzatunknak, a mely megelégedésünkre szolgálhat, de ezen dicséret csupán a kincstár helyzetére vonatkozhatik, nevezetesen azon intézkedésekre, melyek a költségvetési hiányok megszüntetésére vezetnek. Amde a pénzügyi adminisztráció azon ága, mely kihatásában az adózó polgárok helyzetét érinti, határozott rosszabbodást mutat. Ez csupán azért nem nyilatkozik erősebben, mert az adózó tehetetlennek érzi magát jogainak keresésében, szemben a pénzügyi törvények tömkelegével. Az adótörvények szükséges reformja azonban bajosan számíthat a közeljövőben megoldásra; azért kötelességemnek fogom tartani a hiányok felderítésével enyhíteni a bajokon, különösen azokon, a mikről szűkebb hazámban fogok tudomással birni.

Legyenek önök uraim meggyőződve, hogy ha most minden egyes kérdésre ki nem terjeszkedem, ezután gyakrabban fogom keresni az alkalmat önöket nézeteim felől tájékoztatni, megtartva a kapcsolatot, mely eddig is önökhez csatolt. Elveink diadalán munkálkodni pedig a legszentebb kötelességemnek fogom tartani. S ha ma még gyenge a tehetségem önöknek sikereket helyezni kilátásba, a gyenge erőtpótolni fogja a lelkesedés, melyet szívemben érzek elveink tisztasága iránt; azon lelkesedés, melyet az önök szemeiből is olvasok, hogy mindent fel kell áldozni hazánk függetlenségének kivívására, a függetlenségi párt elveinek diadalra juttatására.

A nagy tetszéssel kísért beszéd után a jelölt román nyelven is körvonalazta politikai álláspontját.

*

Barabás Béla dr volt a következő szónok. Elmondta, hogy mikor a tüzvész által a sors csapása beállott, nem volt különbség polgár és polgár között, mindenki egyenlő segélyben részesült. Az ország — ugymond — a pénzügyi politikán fordul meg s Plessst, mint olyan férfit ajánlja a választóknak, aki határozott pénzügyi kapacitás. Szeretné és hiszi, hogy nem lesz különbség polgár és polgár között az urna előtt sem, s hiszi, hogy Pless Mór nevével a függetlenség lobogója győzelemre fog jutni. A nemzeti párt politikáját határozottan elítéli, mert a 67-iki közönség alapján áll, a melyet soha ki nem kelő fött tojáshoz hasonlít. Tette, férjük, fiaik serkentésére buzdítja az asszonyokat is. Ne hallgassanak senkire, országos férfiak támogatják Pless jelöltségét, támogassák hazafias buzgalommal a választópolgárok is, akkor a csüörtörtöki választás után lelkesülten kiálthatják, hogy éljen Pless Mór, a pécskai kerület orsz. képviselője.

Péterffy Antal román nyelven magyarázta meg Barabás beszédét.

Papp Elek, a nádudvari kerület orsz. képviselője volt a következő szónok. Beszéde kivonatát következőkben adjuk:

Azért jött el a szabadsáért küzdött kurucok közül a kerület székhelyére, hogy a függetlenségi zászló diadalra jutása érdekében lelkesítsen s örömmel tapasztalja, hogy a kerület független polgárai a közönséges álomból öntudatra ébredtek s nemzetiségi különbség nélkül oda akarnak állani a szabadság lobogója alá. Nem hozott tolmácsot magával, de elhozta hazafias lelkesedését s hiszi, hogy annak szavát meg fogja érteni mindenki. A kerület már hosszú idő óta paktum áldozata, mert befolyásos emberek csinálják a választást. Ez kell hogy sértse a választók férfiúi érzetét s ezt kell megakadályozni. Pótrás malacz módjára adták el a kerületet? csak

azért, hogy a nép vállain emelkedhessenek. Az idegen beavatkozás sem a nép érületével, sem a nép politikájával nem egyezik. Önálló, független intézkedésre van szüksége a népnek. Ezt sokan kivihetetlennek tartják, pedig nem az. A mai viszonyokkal senki sem lehet megelégedve, mert csak az a miénk, a mit Bécs el nem nyelt. Nem akarunk mi forradalmat, csak ősi jogaink fenntartását, érvényesítését kívánjuk, mert nem akarhatjuk a jelen állapot fenntartását, mert nem akarhatjuk azt, hogy a soknevű közönséges párt elvei diadalmaskodjanak. A kár milyen hangzatos is a nemzeti párt korcsmaczégére, mindig az a kérdés, milyen bort mérnek alatta. Független hazát akar szabad polgárokkal. Ez küzdelembe kerül. A szellemharc nem pillanat műve, idő kell hozzá. Az idő el fog jönni, mert nincs az a sötét éj, a melyre derűs hajnal ne következne. Tokajtól Aradig hódított már a függetlenség eszméje, nem hiszi, hogy Pécska olyan talaj, a melyen meg ne fogamzanék. Midőn Pless Mór ajánlja a választóknak, abban a reményben bucsuzik el tőlük, hogy szavazatuk érvényesítése előtt a mult eseményeit s a jövő reményeit fogják megkérdezni, hogy nem hagyják el a szabadság zászlóját, hogy őseiktől örökölt törvényeiket a maguk teljes egészében adják át utódiknak.

Papp után Becker János orsz. képviselő szolt a jelölt mellett. Rég ismeri a jelöltet, azért jött, hogy a kerület javára diadalra juttassa.

Müller Károly még egyszer inti a választókat, hogy ne engedjenek a hivatalos beavatkozásnak, tömörüljenek, mert ha egyszer megnyerik a kerületet, könnyű lesz azt biztosítani.

Ezután Kelemen István a nagygyűlést rövid szavakkal berekesztette.

A bankett.

Délben a nagyvendéglő nyári helyiségében 200 teritékű bankett volt, melyen a felköszöntök hosszú sorozatát Barabás Béla dr nyitotta meg s poharát Kossuth Lajosra üritette. Felköszöntöket mondtak még Pless Mór — a választó polgárokra; Papp Elek — Plessre és a választókra; Horváth Andor románul — Plessre, Pless Mór román nyelven a választókra és Varga József a küzdelem sikerére.

A bankett fél 4 órakor ért véget.

A románok passzivitása.

Az ó-pécskai románok nagy része vasárnap délután Evutianu János lelkész elnöklete és Kállay Gyula szolgabíró felügyelete alatt üléseztek.

Evutianu János a nagyszabeni ülés 1891-ben a románok passzív magatartását rendelő határozatára utalva, kéri a románokat, hogy a választási mozgalmakban ne vegyenek részt s ne szavazzanak senkire.

Barbu Demeter lelkész magyarázta meg ezután a gyűlésnek a szebeni határozatot, mire a gyűlés egyhangulag passzív magatartást fogadott el és megválasztott egy hét tagu bizottságot, mely a határozat ellenőrzésére van hivatva.

A gyűlés rendezavarás nélkül folyt le, a ami főleg Kállay Gyula szolgabíró tapintatának köszönhető.

Kisperegen.

Délután megoszlottak a függetlenségi párt vezérférfiai, hogy Szemlakon és Peregén tehesenek látogatást. Peregre Papp Elek és Barabás Béla orsz. képviselők rándultak ki a hozzájuk csatlakozott aradiakkal. A határon harmincz lovasból álló bandérium fogadta az érkezőket s vezette a nagykorcsma elé, a hol már összegyűltek a község összes választói.

Barabás Béla dr hosszasan ismertette a párt alapelveit s Pless jelöltségének támogatását kérte, a mit a választók meg is ígértek.

Papp Elek szolt ezután s a választókat tömörülésre s rendületlen összetartásra hívta fel.

Taraczkurrogások közepette vonultak ezután a kisperegi olvasókörbe, a hol Papp Elek hosszasan fejtegette az együttérzés, az összetartás szükségét.

A kirándulókat a határig lovas bandérium kísérte el.

Szemlakon.

A peregi kirándulókkal egyszerre indultak el a jelölttel Szemlakra Müller Károly, Beckér János orsz. képviselő és a pécskai függetlenségi párt számos tagja.

Lovas bandérium fogadta az érkezőket s vezette az összehívott gyűlés színhelyére.

Müller Károly mutatta be a jelöltet, ki röviden körvonalazta programját. Beszédét Horváth Andor mondotta el a románoknak. Beszélte még Beckér János orsz. képviselő, majd román nyelven a jelölt, míg a választóktól Müller Károly vett szíves bucsút.

A hazautazás.

Az aradi kirándulók az esti vonattal visszautaztak Aradra. Papp Elek orsz. képviselő a választás befejezéséig a kerületben marad.

A kerület minden községében mindkét jelölt érdekében élénk agitáció folyik. Tegnapra várta a függetlenségi párt Polonyi Géza és Babó Emil orsz. képviselőket, a nemzeti párt pedig Apponyi Albert grófot, a jezsuita generálist.

Közigazgatási bizottsági ülések.

I.

A megyénél.

Aradmegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg Fábian László főispán elnöklete alatt június havi rendes ülést.

Elnöklő főispán az ülést megnyitván, olvastatott és tudomásul szolgált az alispán május havi jelentése, melyet lapunkban egész terjedelmében közlünk.

Krausz József kir. pénzügyigazgató bejelenti, hogy a múlt hó folyamán befolyt egyenes adóban 133,183 frt 03 kr, hadmentességi díjban pedig 143 frt 80 kr, mely eredmény a múlt év május havában befolyt adókkal szemben az egyenes adónál 1728 frt 52 kr, a hadmentességi díjknál pedig 52 frt 96 kr többletet mutat. A hó folyamán 7 dohány, 3 bélyeg, 26 szesz, 75 italmérési, 6 fogyasztási és 1 fegyveradó jövedéki kihágás fordult elő a megye területén.

Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő a múlt havi iskolalátogatásokról tesz jelentést, melyben a gurahonzi állami, a nagyzerindi ev. ref. leány és a világi községi iskoláknál tapasztalt mintaszert eredményt emeli ki.

Pálffy József kir. főmérnök jelenti, hogy a közutakon az utfenntartási munkálatok pontosan teljesítettek s hogy a Kurticson felállított távirtdahivatal e hó 1-én már megkezdte működését.

Issékutz Károly dr. megyei főorvos jelenti, hogy a közegészségi viszonyok javultak, Difteritisz 159 esetben 52 halállal, kanyaró 425 esetben 73 halállal fordult elő. A betegmozgalom jelentékenyen csökkent.

Vannay János árvaszéki elnök jelenti, hogy az összesített gyámpénztárba befolyt 652,414 frt 66 kr, kiadatott 21,157 frt 04 kr, maradt 631,257 frt 98 kr, mely takarékpénztárakban van elhelyezve.

Parecz György kir. ügyész jelenti, hogy a központi fogházban letartóztatva volt 98 fi és 10 nő, összesen 108, ebből 75 elítélt, 11 felebbező és 17 vizsgálati fogoly. Munkával foglalkozott 19 rab. A rabmunka tiszta jövedelme 1 frt 65 kr.

Svób Aurél főügyész és Vörös Vidor alügyész betérjesztik ügyforgalmi kimutatásait.

A jelentések tudomásul vétetvén, több folyóügyet és adóleirást intézett el a bizottság, mire elnök az ülést berekesztette.

II.

A városnál.

Aradváros közigazgatási bizottsága tegnap délután ülésezett Fábian László elnök-

lete alatt. Az ülésen jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, Kádas Kálmán aljegyző, Varjassy Lajos adóügyi tanácsos, Krausz József pénzügyigazgató, Parecz György kir. ügyész, Urbányi Béla közgyám, Tisch Mór dr. helyettes főorvos, Schöpkesz Ede, Marschall Lajos dr, Pálffy József kir. főmérnök, Schusztér Illés dr, Varjassy József, Perger János tiszti ügyész, Vizer Péter, Sorbán János főispáni titkár.

Elnöklő Fábian László főispán megnyitja az ülést. A polgármesteri jelentés tudomásul szolgált.

Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az internátussal egybekötött román leányiskolában előfordult hiányosságok pótlására nézve intézkedett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a dajkaképző tanfolyamra 700 frt segélyt utalványozott.

Krausz József pénzügyigazgató jelenti, hogy az elmúlt hóban egyenes adóban befolyt 43,930 frt 12 kr, hadmentességi díjban 334 frt 18 kr.

Pálffy József kir. főmérnök jelenti, hogy az utak állapota kielégítő. Egyes helyeken a munkálatok folynak.

Tisch Mór dr. jelenti, hogy az összes halálozások száma 20 esettel csökkent. A tüdőlobos betegségek szaporodtak, a difteritisz ismét erősen kellett küzdenünk. A kimerítő jelentést lapunk egész terjedelmében közölte.

Parecz György kir. ügyész jelenti, hogy a központi fogházban letartóztatva volt 98 férfi, 10 nő, összesen 108 egyén. A rabok nagy része munkával foglalkozik.

Urbányi Béla az árváügyek mikénti kezeléséről tesz jelentést. Az árvapénzek különböző pénzügyintézetekben vannak gyümölcsözőleg elhelyezve.

Salacz Gyula polgármester az utak kiövezésére kiírt árlejtés eredményéről tesz jelentést.

Egy házassági engedély megadása után az ülés véget ért.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1833. június hó 14-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

30. Wirth Fábian volt városi negyedmester özvegyének kérvénye nyugdíjaztatása és a temetési járulék kiutalványozása iránt.

31. A tanács jelentése Werschling Miklós, Riedl Ede, Theurer Jakab és Szűcs Károly által emelt új épületek községi adómentességének engedélyezése iránt.

32. A tiszti ügyesség jelentése Pellegrini Dávid és Sztánity Mátyással a Deák-Ferencz- és Kápolna-, valamint a Vendel-utcában Pellegrini Pasqualéval pedig az Alsó-molnár- és a Petőfi-utcában teljesítendő csatornázási, feltöltési és kövezési munkákra vonatkozólag megkötött szerződések jóváhagyása iránt.

33. Reinhardt Adolf kérvénye 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

Arad, 1893. június 12.

Kiadta:

Kádas Kálmán s. k.
aljegyző.

Árvizveszély.

— A Maros áradása. —

Arad, június 12.

Csendes, sima folyása van rendszerint a mi iszapos folyónknak. Sárgállóvíze alig csavarva örvényt, méltóságteljesen locsog tova szűk medrében. Nem sodor el házakat, malmokat és fűrdőket, mint a Tisza, ha nekivadul, sőt olyanynyira összehuzza magát, hogy át lehet rajta lábalni. Különösen így nyár idején.

De ez évben nem így történt. Nem pedig azért, mert a nyár még ez ideig csak a kalendárium durva papirosán mutatkozott. A tél meszire nyult, s a tavaszba nem volt átmenet, a nyárra meg nem marad idő.

Az eső volt az állandó alak a mi sanyaru éltünk vicezlapjában.

A gazdák fejüket vakarták, s szinte siránkozó hangon kérdezték egymástól:

— En istenem, mi lesz ennek a vége? A vetés elrothad, kárbavész a munka.

S amitől féltünk, bekövetkezett. A tulságos esőzések megdagasztották a folyam vizét, s a máskor csendeskedő Maros ijesztő méltósággal terpeszkedett szét gátszabta területén felül. A gyorsan örvénylő víztükrön az áradás piszkos habjai, hullámai verődtek fel s itt is feltűnt egy-egy csomó gaz, mit az áradat sodort le a magas hegyek tetejéről.

A Maros kezdett hatalmaskodni. Kezdetben megelégedett azzal, ha a zérus pont fölé emelkedett pár centiméterrel, s aztán ismét visszahúzódott rendes medrébe, most azonban pár nap óta ijesztő kitartással nő, s teljes pusztulással fenyegeti a partja mellett elterülő községeket.

A múlt hó folyamán még oly kicsiny volt vizállása, hogy az erdélyi tutajkereskedés éppen emiatt meg nem indulhatott. A hó végén beállott óriási felhőszakadások, a sok ideig el nem olvadt hó omlása azután azt eredményezték, hogy ma a folyam minden vonalán árvizveszéllyel, sőt tényleges árvizzel állunk szemben.

*

Maros-Illye községét, s annak határát — mint tudósítónk jelenti — már ötödik napja a Maros árja borítja, mely a vetések nagy részét elpusztította. A lakások nagy részét, melyekbe a víz behatolt, ki kellett telepíteni, s az élelem-hiány már is oly nagy, hogy ha mielőbb segély nem érkezik, beáll az éhínség. Maros-Illye lakossága nagyrészt régi időben ide telepített székelyekből áll, a kik mindenképpen méltók a segélyezésre.

Ugyancsak így áll a dolog több kisebb-nagyobb virágzó községben is. A Maros és beléje szakadó apróbb patakok a hegyekről gyűlt víztömeg miatt folyó hó 8-án medreiket elhagyták. Benczenz, Gyalmár és Rápolyt községek határai viz alatt állanak; a virágjában levő roz- és buzavetések tönkre mentek, termésre semmi kilátás az elöntött részeken. Sajnálatos dolog, hogy az a pár sváb család, a melyet az idén telepítettek be Gyalmárba, az árviz folytán mindenétől meg van fosztva. A postaközlekedés a Maroson túli községekkel teljesen szünetel.

A legsanyarubb sors érte Déva várost, hol a Marosvölgy teljesen viz alatt áll. A mellékvizek rohanó áradatát magasabb hegységek hóolvadása is fokozván, a túláradás folytonos emelkedőben van. Déva alsó területe, a görögváros el van árasztva. A róm. kath. zárdatemplomot torlaszokkal védik. Több kisebb ház bedőlt és a vízárban rekedt lakosságot csónakokon élelmezi a hatóság. A tegnapi újabb áradás egy méternyi. Cserna és Strygvölgy hasonló sorban osztoznak. Károsodás tömérdek. Az esőzés megszűvén, pár nap alatt a vizek rendes mederbe térését reméljük, de az elárasztott vetéseken javítani lehetetlenség.

A naponta több ízben meg-megújuló esőzés Nagy-Enyeden és vidékén még folyton tart, nem nagy öröme a gazdaközönségnek, melynek legszebb reményeit mossa el. A Maros, valamint a hegyekből alárohanó patakok folytonos és nagymérvű áradásban vannak.

Gyulafehérvár mellett a maros-partusi állóhidat a nagy víz s az az által se-

dort nagyszámu tutajok mindenperczen megsemmisítéssel fenyegetik, miből közlekedési szempontból mérhetlen kár származnék.

Azonban nemcsak a felső vidékeket érte ily sulyosan a sors csapása; megyénknek is kijutott belőle — elég sajnós — bőven.

Radna-Lippa mellett a túlradott meder átcsapott a partokon, s mindkét községbe betódult. Képzhető a lakosság leirhatatlan ijedelme, az okozott kár nagysága.

Hasonlóan viz alá került a gondosan épült állami amerikai szőlőtelep Baracka mellett. Ennek helyreállítása, eltekintve az avval járó tetemes költségeket, esztendőket fog igénybe venni.

A glogováci külhatár teljesen a pusztító elemé. A ringó vetések megtörve lapultak a földhöz a zugó áradat előtt, mely a szorgos munkáskezek fáradságos működésének eredményét pillanat alatt semmivé tette.

A vészhir hallatára azonnal a helyszínére sietett Ortutay Gyula arad-járási központi főszolgabíró, s páratlan buzgalommal osztotta rendelkezéseit a pusztító elem megfékezésére. Ahol lehetett, maga is segített, ahol pedig nem, buzdította azt a négyszáz embert, mely kétségbeesetten erősítette a védgátakat.

Ezalatt érkezett a hír, hogy a Maros áttörve a gátat, Mikalaka és Zsigmondháza határát elöntötte.

A főszolgabíró a lehető leggyorsabban intézkedett itt is minden irányban, s csak a vész időleges elhárítása után jött be Aradra, hogy részletes jelentést tegyen.

Helyette tegnap délután Ötlik Géza szolgabíró utazott a pusztulás színhelyére, hogy a fejét vesztett lakosságnak kellő időben kellő utmutatásokkal szolgálhasson. Vele utazott ki Szathmáry Gyula alispán is.

A vész elhárítására tegnap a hatóság felhívása folytán két detachement katonaságvonult ki a községekbe, hogy a lakosságnak segédkezzék. Így a 150 főnyi katonasággal együtt mintegy hatszáz ember erősítette a gátakat.

A mikalakai katonatemető fehér, penészesedni kezdő falát mohón nyaldossák a hullámok. A sirok kökeresztjei alig emelkednek ki a szeméttel, piszokkal telt áradatok közül.

Ugyancsak így áll a mi vén Csálánk. Tegnap délelőtt lovas rendőr jött be s jelentette, hogy a megáradt víz a n.-bodrogi ut töltésén átcsapott, s az erdőt elborította. A katonai lövölde víz alatt áll.

Az áradat gyors tempóban emelkedett, s a várva-várt apadás sehol sem mutatkozott.

Pécskán vasárnap éjjel egy ór-éjféltájban dobszóval verte fel a lakosságot, s rémülten hirdette, hogy a Maros betört a városba.

Szerencsére a hír — bár így is elég szomorú — nagyitva volt. A tény annyiban áll, levelezőnk jelentése szerint, hogy a víz a külső utcásort s a kerteket borította el, míg Ópécskán a Holt-Maros megdagadván, okozott kellemetlen órákat az ottlakóknak.

A fentemlített helyeken veszély nincsen, de igenis Hunyadmegye községeiben, kik részére a vármegye alispánja megkezdte a könyörödmányok gyűjtését.

Aradon, hála a jó magas védtöltésnek, nincs ok veszélytől tartanunk. A látványosságon (szomorú látványosság!) és pár kevésbé érdekes történeteken kívül aligha szólhatunk valamiről.

A víz mindentelé a védgátakig hatolt. Elvannak öntve a kubikok a városház, el a marhapiacz, a gázgyár háta megett.

A víz piszkosan kóvályog a területeken, ellepve a korlátokat, melyek a földbe erősítvék. Itt-ott csak a felbukkanó, halvány fekete sáv jelzi ottlétüket.

A Neptun-fürdő felirata egész a városházig virit, holott máskor még az épület tetőzete sem látszik.

A regattisták csolnakháza mint az óceánon hullámtól vert sziget emelkedik ki a víztömegeből. Még csak egy kis emelkedés, és azt is elöntötte a szemét-víz.

A várbán nem virit a mező zöldje, a sánczok között valóságos labirintja van a miniatűr Missisipiknek. Az áradat nem néz katonát vagy civilt.

Az első áradat tegnap nagy robajjal szakította el a katonaságot a kapcsolólánczait, s azt ijesztő gyorsasággal csavarta a kincstári hid felé, hol az egésznek csakroncsait voltak képesek nagy fáradsággal kihálászni.

A délután Arad felé jövő temesvári vonat komoly lassúsággal, hogy ne mondjuk reszkető inakkal jött végig a hidon s a töltésen, melynek egyik oldalát a habok mosogatták. Nem bizott sem egyik, sem másikban. Olyanféle képet nyújtott, mint az a bizonyos bajos vasut, melyet leggyorsabb futtában végig koldult egy sánta ember.

A publikum valósággal áttette korzóját a Maros-partra. Hosszu sorban sétálnak ott öregek, fiatalok, s szemlélik a mi szöke, haragvó Marosunkat. Az pedig csak folyik, folyik.

Későbbi értesülések alapján jelenthetjük, hogy a folyton emelkedő víz az aradi vadászárság által oly sok éven át gondozott fáczánost teljesen tönkre tette. A csálai erdő többi részein is folyton emelkedik a víz.

Este Déváról 80 centiméter, Soborsinból pedig 14 czm. apadást jelentettek. Radnán 5 órakor este áradást nem észleltek.

Arczképleleplezési ünnepély.

— Június 11. —

Szép és lélekemelő ünnepélynek voltak tanui tegnap az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület tagjai.

Az egyesület némileg viszonzni óhajtván Kohn S. N. tevékenységét — ki már három évnél régebben viseli az elnökség okozta gondokat — élethü arczképét lefestetvén, azt a gyűlésteremben vasárnap nagy ünnepély közben leleplezte.

Az egésznek lefolyása olyan diszgyülésféle volt, melyen igen sok éljen hangzott el, elismeréseül a buzgó elnöknek, ki valóban sokat áldoz humánus czélokra.

Este bankett is volt, melyen számos előkelőség, s mintegy kétszáz egyleti tag vett részt.

Ha a nap lefolyását Kohn S. N. eddigi tetteihez méltónak nevezzük, mindent megmondunk körvonalaiban, s áttérhetünk a részletezésre.

A diszgyülés.

Igen látogatott és zajos lefolyású közgyűlést tartott vasárnap délelőtt az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület Tedeschi Viktor alelnök elnökle alatt, ki rövid, de markans beszéddel megnyitja az ünnepi színezettel bíró közgyűlést. A jegyzőkönyv vezetésére Neumann Armin titkárt, a hitelesítésére pedig Steinhardt Mór dr és Weill Alajos egyesületi tagokat kéri fel.

Ezekután Tedeschi Viktor kifejti a közgyűlés összehívásának, a valóban kötelességszerű ünnepelésnek czélját, s indítványozza, hogy az elnököt hívják meg a közgyűlésre bizottságilag.

A kiküldött tagok Novotny Lajos elnökle alatt: Schwarz Zsigmond, Beck Adolf, Singer Gyula és Polgár Jakab voltak.

A megjelentek szeretettől áthatott, hosszas eljenzése között lépett a terembe Kohn S. N. elnök, kit Varjassy József üdvözölt lendületes beszédben, kifejtve az ő tevékenységét, mit az egyesület viszonzni óhajtván, lefestette arczképét a helyiség számára, hol azt az utódok kegyelettel fogják megőrizni.

Kohn S. N. meghatottan köszöni meg a nem várt kitüntetést, melyre még hosszú ideig kellett volna rászolgálni, — s igéri, hogy a választmányjával karöltve minden alkalmat megragad a jövőben, csak hogy az egyesület érdekeit, ha egy porszemmel is, előmozdítsa.

Ezután a közgyűlésen megjelent Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester emelt szót. Ugy a saját, valamint Arad városa nevében is üdvözli Kohn S. N. elnököt. Meg lehetnek győződve arról, hogy ő ugy az elnök, mint a valóban humánus egyesület czéljait mindig figyelemmel fogja kísérni — akárcsak ezideig.

A beszédet kitörő tetszéssel fogadták a tagok, melynek lecsillapulta után Tedeschi Viktor meleg szavakban köszönte meg a közgyűlésen résztvett társaságoknak, vendégeknek és tagoknak megjelenését, — s a valóban imponans közgyűlést bezárta.

A tagok elnök elterelésével oszlottak szét.

A bankett.

Nyolcz órakor este már alig lehetett mozogni a városligeti vendéglő terraszán. Nem azért, mintha a népünnepélyről ott maradt magyarok foglalták volna el a helyet. Nem. Azok, akik ott állottak, a délelőtti ünnep folytatására jöttek össze.

A teremben három hosszú ágban terpeszkedett a fehér abroszszal beterített asztalsor.

Midőn az esti harangszó átrepült a légen, együtt lehetett látni — egyszóval élve — egész Aradot első polgárotól kezdve le az utolsó iparosig, ki bár szerény körülmények között él, de becsülettel, fárasztó munkával keresi meg mindennapiját.

Az asztalfőn ült Kohn S. N., az ünnepele; mellette mindjárt jobbra Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, ki engedve a meghívásnak, jelenlétével tisztelte meg az estélyt. Ott voltak még a szereplő egyének, s magasabb állású polgárok közül: Varjassy József, Deutsch Bernát, Varjassy Lajos, Steinhardt Mór, Tedeschi Viktor, Tisch Mór dr, Krausz Jónás, Lendvay Sándor, Groszmann Jakab dr, Barth Lajos, Schwartz Zsigmond, Weisz Mór, sat. sat.

A vacsora menüje korántsem vált becsületére a vendéglősnek, ki oly különös alkalmakkor, amilyen a vasárnapi volt, gondoskodhatnék legalább arról, hogy ne a rendezőségnek kelljen a bankett kezdete előtt pár perczel az asztalokat behordani, s hogy a használatba adott evészeközök tiszták legyenek.

A bankett azonban a mizériák daczára is a legkedélyesebb hangulatban folyt le.

Elsőnek Steinhardt Mór dr emelkedett fel, s hosszú, költői fordulatokban gazdag beszédében fejtegetve az elnöknek bakros érdemeit, annak egészségére üritette poharát.

A cigány tust huzott szavaira, hatalmas eljenzés hangzott fel mindentelől, a poharak összekoczkodtak, s már a másik perczben Tedeschi Viktor hallottuk, ki a vacsora díszes vendégét, Arad város első polgárát, Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármestert elterette a vendégek lelkes, tüntető tetszésnyilatkozatai közepette.

Deutsch Bernát, ki Temesvárról jött át, hogy az ünnepnek tanuja legyen, Kohn S. N. elnökre ürités poharát.

Igen szellemes beszéd volt, melyet Schwartz Zsigmond tartott német nyelven, éltetve Tedeschi Viktort, továbbá melyben Krausz Jónás egy bibliai tételből indulva ki, az egyesület három oszlopos tagját: Schwartz Zsigmondot, Kohn elnököt és Tedeschi Viktort kívánja még számos évig az ügyek vezetésének élén üdvözölhetni.

mintán ezek kezében biztosítva látja a jövődőt.

Szép beszédeket mondtak még: V a r j a s s y József, L e n d v a y Sándor, B a r t h Lajos, stb.

A társaság csak a késő éjjeli órákban osztott szét.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Junius 12. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Meleg.

Népünnepély.

— A négyzet második napja. —

Arad, június 12.

A mit mult vasárnap elrontott az eső, helyrehozta most. Megbecsülte magát és lehetővé tette, hogy az aradi polgári jótékony nőegylet, városunk e humánus, nemes és emberbaráti intézete megtarthassa elhalasztott népünnepélyét.

Ez az ünnepély tulajdonkép egyszerre volt tervezve a fényesen sikerült hangverseny- és tánczvigalommal, melyet még az eső sem moshatott el s így a második jövedelem szintén a tűzkárosultaké lesz.

Ugy látszik, szerencsés kezök van a nőegyleti multság bájos nő- és szorgoskodó férfirendezőinek. A ünnepségnak minden kedvezett s így általános anyagi és erkölcsi sikert konstatalhatunk. A közönség alig várta, hogy a hosszú, unalmas esők után sétát tehessen csinos ligetünkben. Ez volt tulajdonkép az első nyári vasárnap s hogy a kiserdő minden zege-zuga tömve volt, magától értetődik.

A liget négy bejáratánál hölgy- és férfipénztárosok osztották a 20 és 10 kros belépő jegyeket. Sok munkájuk volt, mert minden oldalról seregestől özönlött a közönség.

Odabent pedig kora délutántól késő estig, mint egy szines, tarka kigyó, gyürtözött a publikum beláthatatlan sokaságban. Legnépesebb volt a főút s a vendéglő környéke, no meg a bejárat melletti gyep, hol a gyermeknép végtelen örömei közt különféle látványosságok és „kunszt”-ok folytak le.

A katonazene H u l k a Ödön karmester személyes vezetése mellett délután 3 órától fogva késő estig válogatott műsorról hangversenyt rendezett. Mikor a zene játszott, a közönség a körönd közelében foglalt állást s igazi élvezettel hallgatta az indulókat, operett- és opera-részleteket, magyar dalokat és potpourrikat, miket katonazenénk a töle megszokott praecizitással mutatott be. Több számot megújraztak.

Szünet alatt az a r a d i d a l e g y l e t pörge kalapos, árvalányhajas tagjai léptek fel a vendéglő előtti emelvényre s adtak elő szebbnél-szebb dalokat általános érdeklődés és tetszésnyilvánulások között. Elmondhatjuk a dalárdáról, hogy szépen halad, műsora gazdag s kiváló erővel rendelkezik. Osztatlan dícséret illeti meg a vezetésért és betanításért N a g y Sándort, a dalárda karnagyát, ki ambícióval működik a dalegylet minél fokozottabb kiképzésén.

A tulajdonképeni „népünnepély” volt a legzajosabb. K o v á c s Vincze, S z é c h y Akos és L á s z k a Lajos bőven gondoskodtak róla, hogy a gyereknép s ezek révén a közönség is kimulassa magát. Hatalmas mázópóznák voltak felállítva, melyek tetején piros kendők s borral megtöltött flaskók csiklandozták a szemeket, — no meg a mázó-képes talpakat. Egy jóvérű öreg ur, látva a gyereknép vállalkozó szellemét, élénken tette meg a következő kiszólást:

— Dejszen, ha ennyi uri nép láttára nem restelkednék, hát aligha lógna már odafönt az a pár butélia!

Igy se lógtak sokáig. Az ügyesebb fickók általános éljenzés és hurrázás közt valamennyit lehalaszták.

Volt odakint számárverseny, taligaverseny, követválasztás, fazéktörés, karikadobás s tudja isten mi még nem. Az Orozy-utczai bejáratnál pedig hatalmas léggömböket eregettek fölfelé.

Késő estig tartott a népvándorlás, harsozott a kacaj s csengett a zene.

Akkor aztán hosszú, fekete sorokban vissza sétált a közönség, ki gyalog, ki lóvonaton, ki bérkocsin, vagy pedig magánfogaton, már a hogy kinek-kinek a valutaügye rendezve volt.

A liget pedig lassan lecsendesült, a fák hosszú, fekete árnyékot vetettek s odafönt a terraszou megcsendült a cigányzene.

H I R E K.

Junius 13. Kedd. Róm. kath. naptár: Pád. Antal. — Protestáns naptár: Pád. Antal. — Görög-keleti naptár (junius 1.): Jusztus. — A nap két 4 óra 4 perc, nyugszik 7 óra 55 perc.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e n e t díjtalan.

Hölgyek-Könyvtár nyitva van kedden, és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszin.

Junius 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor.
Junius 15. Országgyűlési képviselőválasztás Magyar-Pécskán.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi május hó 1-től. —

Budapest felől indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyvárad reggel	5.18	Személyvonat reggel	6.10
Gyorsvonat reggel	8.20	Vv. Csabáról reggel	6.55
Személyvonat d. e.	11.25	Vv. Szolnokról d. e.	9.10
Szolnok délután	4.35	Személyvonat d. u.	3.50
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.57
		Nagyvárad este	8.45
Erdély felől:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Vv. Radna-Lippa r.	7.—
Radna-Lippa d. u.	2.25	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
Radna-Lippa este	7.25		
Temesvár felől:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Személyvonat reggel	6.44
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat este	3.45
Személyvonat d. u.	5.58	Személyvonat este	10.55
Szeged felől:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.56
Vegyesvonat reggel	6.20	Személyvonat este	8.25
Személyvonat d. u.	4.—	Személyvonat este	10.—
Gurahoncz felől:		Gurahoncz felől:	
Személyvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.45
Személyvonat d. u.	4.45	Személyvonat este	7.50

Az „Aradi Közlöny”-re előfizethető bármely naptól, egy óra 1 forintjával, vidéken postai széküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fűrdődény alatt a kiadóhivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny”-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja. Levelezőlapon nyilvánított kívánságra a kiadóhivatal a lapot 8 napon át díjtalanul bárkinek megküldi.

— **Személyi hírek.** D o b ó Miklós kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő és S c h e f f e r Antal pápai prelátus vasárnap reggel Szegedről Aradra érkeztek. — R o s e n b e r g Sándor dr aradi főrabbi vasárnap Nagyváradon tartózkodott.

— **A hivatalos lapból.** A király E i s e n t h a l Ferencz főszámtanácsost a horvát-szlavon országos kormány számvéviségi hivatala igazgatójává, M a n o j l o v i c Szilárd számtanácsost pedig ugyanazon hivatal főszámtanácsosává nevezte ki.

— **Pécskai csendélet.** Ugy értesülünk, hogy egyik tisztelt szélbali képviselő m a r h á k n a k nevezte kortesbeszédjében a pécskaikat, mint ő állítá magyar nyilt-szivűségével azért, mert a megyehatóságának ellene nem szegültek az eddigi képviselőválasztások alkalmával. A jó pécskaik a helyett, hogy az illető népboldogítót kiverték volna — zajosan megéljeneztek! ennek pedig magyarázata az, hogy ezt K o s s u t h Lajos szent nevében cselekvé meg. Hát sajnos dolog, hogy a visszaélés K o s s u t h nevével oda fajulhatott, miszerint a nép a legnagyobb gorbombaságokat is birkatürellemmel viseli el, sőt az ilyen lelkiismeretlen durva apostolokat részben követi is.

— **József főherceg utja.** J ó z s e f főherceg, mint lapunknak írják, vasárnap Herkulesz-fürdőről Karánsebesre érkezett, hol kiszállt és kíséretével együtt megreggelizett. A közönség lelkesen megéljenezte a főherceget, ki a pesti gyorsvonattal tovább utazott. Kuriózumként említi meg a levél, hogy J ó z s e f főherceg Karánsebesen szegedi paprikás szalonát és fekete rozskenyeret reggelizett. A mi egy cseppet sem feltűnő dolog, lévén a főhercegnek jó magyaros gusztusa s kivált eledel dolgában nagyon is puritán természetű.

— **Presbiteri ülés.** Az aradi ev. ref. egyház presbiteriuma vasárnap délelőtt ülést tartott, melyen elrendelte a Deák Ferencz-utczai paplak kijavítását.

— **Az adókövető bizottság f. é. június hó 14-én a gombkötők, gyepmester, gyermekkerttulajdonosok, gyógytűkereskedő, gyümölcs-kereskedők és hajhászok III. oszt. kereseti adóját állapítja meg.**

— **Selmeczbányai erdészek Aradon.** A selmeczbányai erdészeti akadémia harmadéves hallgatói vasárnap este A r a d r a érkeztek. Nálunk azonban nem szállottak ki, hanem tovább utaztak Temesvárra, mivel kizárólag a Temes-, Krassó- és Hunyadmegyei erdőket szándékozzák ez utjokban megtekinteni.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Részletesen megirtuk, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény értelmében j u n i u s és j u l i u s hónapokban hány órakor tartoznak a kereskedők és az iparosok üzleteiket zárni. Ezt azonban, úgy látszik, néhányan nem akarják tudomásul venni, bizonyítja az, hogy rendőrségünk már egy-kétszer kénytelen volt a törvényt alkalmazni. Figyelmeztetjük az üzlettulajdonosokat, hogy tartsák be pontosan a zárórát, mert a rendőrség most már csakis birságotlással fogja az illetőket a törvény szigorú betartására kötelezni. Megjegyezzük, hogy déli 12 órán túl egy üzletnek sem szabad nyitva lenni, — még a F i g a r ó urak műtermének sem!

— **Nagy czéllövészetet tart e hét folyamán Lippa alatt a tűzország.** 64 ágyú fog dörögni és bemutatni, hogy mennyire vannak kiképezve mozdulatokban, czélozásban, a tűzerek. Az érdekes katonai czéllövéshez kiutaznak az aradi önkéntesek is, A l t h o f f főhadnagy vezetése mellett.

— **Arlejtések a városnál.** Aradváros gazdasági széke tegnap tartotta meg a Templom utczai iskola folyosóinak beüvegelésére az arlejtést melyen a 3000 frt kiküldési ár 16 százalékanak elengedésével C z e i l e r és M i h a l i k voltak a legolcsóbb ajánlattevők. — Ugyancsak tegnap volt az arlejtés a külvárosi kőalapos utczák kavicsolására is, melyre legolcsóbban A n d r á s s y György aradi fuvaros vállalkozott.

— **Véres verekedés.** R á k o s i István arról híres, hogy szeret verekedni. V o l l á k József ácsmesternél mint fűrészelő dolgozott, de iszákossága folytán a munkát felmondta neki. Ő társaira gyanakodván, megharagudott és szombaton T a m á s y János ácslegényt megverte. De tegnap már jobban kitört belőle a düh, mert egy F ü s t h y Molnár János nevű fűrészelőt oly súlyosan megvert, hogy életben maradásához kevés remény van, A koponyán mély sebet, a hátgerinczen pedig nagyobb vágásokat ejtett. A vérengzőt elfogták.

— **Tilos a sárkányozás.** Tegnap egy apró emberkét állítottak a kapitány elé. A fiu sárkány felakadt egy telefonhuzalra, s midőn a fiu fel akart érte kuszni, a pózna kidült. A sárkányozót sérüléseinek a tetejébe még meg is büntették.

— **Ötvenezer forintos sikasztás.** Gyulai levelezőnk jelenti: Békésmegye fegyelmi választmánya ülést tartott s tárgyalta a V i s k o v i t s János volt szarvasi közgyám ötvenezer forintos sikkasztási büntetését. A jelentékeny sikkasztás szomorú hőse már az égben felel büneiért, míg a fegyelmi választmány kereset alá veszi azon hivatalnokokat, kik az ellenőrzést elmulasztva,

lehetővé tették az árvák ily súlyos megkár-
sítását.

— **Hol a vörös.** L o w y Jakab és
W a l d e r Mór ismert hamiaskártások
C z i g á n y i Károly borossebesi pályao-
rt becsalták az árpádtéri kávéházba s ott 10
frjtát hamarosan „elnyerték”. A megkop-
pasztott a rendőrségnél emelt panaszt, a me-
lyet most tárgyal a kihágási bíró.

— **Csengetyű tolvaj.** K o s z k a Mihály
pékinas ellopta a katonai lövölde czéltjelző
csengetyűjét. Eppen tul akart adni a prédán,
mikor csengetyűstől a kapitány elé, onnan a
járásbírósághoz kísérték.

— **Katonazene.** Ma és minden következő
kedden házi ezredünk zenekara H u l k a karmes-
ter személyes vezénylete mellett a „Nádor Szál-
loda” kerthelyiségében hangversenyt rendez.

— **Hány forintot ül le Farkas Menyhért
naponkint?** Farkas Menyhért tudvalevőleg 5
évig ül fogságban a temesvári híressé vált lo-
tóper miatt. Farkasnak az államkincstár részére
még 200,000 forintot kellett volna megtérítenie,
de ezen összeg egy eltűnt, hogy csak Farkas
vagy beavatottjai tudják hollétét. Elég az, hogy
Farkas Menyhért naponkint 111 frt 11
krt-ül le a börtönben. A mely összeg
meglehető nagy, ha tekintetbe vesszük, hogy
más közönséges halandó csak 5, esetleg 10 frt
erejéig ül egy napon.

— **Orr — elefántcsontból.** A berlini orvo-
si társaság legutóbbi ülésén a tudós urak
megvizsgálták egy hölgyet, a kinek az orra
elefántcsontból készült. Glück tanár, a berlini
„Frigyes” gyermekkórház sebészeti osztálya-
nak igazgatója a hölgy orrán szerencsés ope-
rációt hajtott végre és azután a teljesen
szétronsolt orrsont helyébe elefántcsontból
készített műorrot alkalmazott. A hölgy már
ötnegyed év óta hordja ezt az orrot, minden
funkcionális zavar nélkül. Az arcbőr tel-
jesen fedi hogy csak gyakorlott szem veheti
észre a hamisítást.

— **Battonyai rövid hírek.** A F e k e t e Mik-
sa igazgatása alatt álló színtársulat vasárnap
kezdte meg az előadásokat. Bemutatónál az In-
gyenélők cz. darab került színre. — A minden
évben szokásos t é r z e n é k az idén is megtar-
tatnak. A legközelebbi térzene szerdán lesz. — A
d i f t e r i t i s z a mult héten ismét fellépett a
gyermekek között. A hatóság szigorú intézkedé-
seket tett. — A r ó m . k a t h . iskolákban az idei
é v z á r ó v i z s g á k f. hó 11. és 12-én
fognak megtartatni. — A z u j n a g y v e n d
é g l ó b e n , melynek ünnepélyes megnyitása
a jövő szombaton lesz, ismét egy új kaszinót akar-
nak létesíteni, jöllehet a tavaly alapított kaszinó
130 taggal bír s teljesen megfelel a mai kor igé-
nyeinek. — „A n t o n ” a kaszinó, pinczérje f. hó
28-án ünnepli meg pinczérkedésének 25 éves ju-
bileumát.

— **Pályázatok.** Az alsó kubini kir. adóhivatal-
nál XI. osztályú adótisztai állásra két hét alatt.
A munkácsi kir. országos fegyintézetnél őrparancs-
noki állásra négy hét alatt. A maros-ujvári kir.
főbányahivatal számvevő osztályánál számtisztai
állásra két hét alatt. Az országos vízépítészeti
és talajjavítási hivatalnál irodaségédtisztai állás 3
hét alatt.

H y m e n .

Rausch László tart. hadnagy, C s e k o-
n i t s Endre gr. uradalmi ispánja, P é t e r f f y
Antal köztisztviselőben álló aradi ügyvéd gyam-
fia e hó 27-én esküszik örök hűséget Pécskán
G a n t n e r Antal kincstári főerdész kedves
és bájos leányának, Ilonka kisasszonynak.

Földes Antal m. kir. pénzügyi fogal-
mazó vasárnap váltott jegyet S c h e r z Manó
aradi biztosítási tisztviselő bájos és kedves
leányával, Ella kisasszonynyal.

Gyászrovat.

† Rozsnyay Pál, a hirneves 48-as Hunya-
di-husár főhadnagy, mint egy Aradra érke-
zett távirat jelenti, tegnap Szabadszálláson el-
hunyt. A megboldogultban R o z s n y a y
Mátyás gyógyszerész testvérét gyászolja. Bé-
ke poraira!

Mulatságok.

Június 17. Uj-aradi kereskedő ifjak nyári tánczi-
galma (Szülő-vendéglő.)

Június 18. A „Kölcsöy-dalkör” hangversenye
és táncmulatsága a városligeti vígadóban.

Június 18. Általános munkás júniális (Csálai erdő.)

Június 25. Az aradi munkás dalgyűlés júniális (Csá-
lai erdő.)

(=) **Az aradi kárpitos ifjak jótékonycélu
asztaltársasága vasárnap tartotta meg fénye-
sen sikerült jéniálisát a csálai erdőben.** A ren-
dezőség kora reggel zászlókkal s zeneszóval
bejárta a várost s úgy vonult ki a nagyerdő-
be. Délután seregestől ment ki a közönség s
vig animóval megkezdődött a táncz. Esti 6
órákor 90 drb. dtszes emléktárgyat sorsoltak
ki a megjelent tánczosnok között, kiknek
névsorát tudósítónk a következőkben állította
össze:

L e á n y o k : Dormán Juliska, Tóth Erzsike,
Goldstein növ., Lamberti Anna, Babes Giza,
Hesz Etel, Morelli Juliska, Stéger Hermína,
Neumayer Mariska, Laboda Helén, Gönczö Vilma,
Cseryei növ., Gyorgyovits Mariska, Dávid növ.,
Kresztits Viktoria, Politzer Irma, Szalay Etel,
Horváth Mariska, Bizz Róza, Jankovics Katicza,
Somogyi Juliska, Baláza Teréz, Eberlein Janka,
Szibig Ida, Glutig növ., Sveighoffer Ilona, Neu-
mann Juliska, Bartyik Gizella, Zsákány Mariska,
Zsilovits Mariska, Paulik Róza, Bayer Teréz,
Erbeszkern növ., Erbeszkern Anna, Wendrich
növ., Varga Teréz, Kovács Róza, Maláth Róza,
Meglics Mariska, Fock növ., Kohn növ., Merkler
növ., (Kurtics) Damján Etel, Fiola Erzsike, Csat-
los Malvin, Váradi Mariska (Piski), Hibál Aranka
Hingler Mariska, Knöbl Erzsike, Muzslay Etel,
Boros Ilonka, Győri növ., Dömölki Mariska,
Deutsch növ. stb. stb.

A s s z o n y o k . Berán Antalné, Hingler
Viktorné, Edl Lőrinczné, Szavina Kalvarináné,
Pircsákné, Politzer Izidorné, Tiroler Henrikné,
Csizmás Mihályné, Javadovits Jánosné, Osvald
Ferenczné, Csatlos Károlyné, Dormán Józsefné,
Toth Istvánné, Balázné, Herczeg Györgyné,
Poppé Albertné, Wallik Jánosné, Molnár Lászlóné,
Dreksler Józsefné, Káldoriné, Somogyi Sándor-
né, Beck Gyuláné, Molnár Kálmáné, Dávid
Nándorné, Deutschné, stb. stb.

Színház, irodalom és művészet.

* **Aradi szerző a fővárosban.** Az aradiak
kezdenek tért hódítani mindenfelé. La-
punk eleventollu munkatársa, H r a b o v s z k y La-
jos, kinek most van sajtó alatt egy novella-
kötete, felcsapott drámáirónak s nem is ered-
ménytelenül, mert „S a l g ó ” című egyfel-
vonásos verses tragoediáját, mely P e t ő f i
hasonczimű költeménye után készült, elő-
adásra elfogadták. A darabot a Budán mű-
ködő R a k o d c z a y Pál társulata mutatja
be először még e hó folyamán. A szerző mű-
vét benyújtja L e s z k a y Andor aradi szín-
igazgatónak is s a darab így a tél folyamán
nálunk is színre fog kerülni.

Törvénytörvény.

§. **Uj törvénytörvényi jegyzők.** A m. kir. igaz-
ságügyminiszter S z a l a y Béla dr boros-
j e n ő i kir. járásbírósági aljegyzőt az a r a d i
és G e s z t i Armin temesvári ügyvédet a te-
mesvári kir. törvénytörvényhez jegyzökké ne-
vezte ki.

S p o r t .

Evezős-verseny.

— Aradiak mérkőzése. —

A magyar evezős-egyletek országos szö-
vetsége vasárnap tartotta nyilvános evezős-
versenyét a Margit-sziget és a pesti oldal kö-
zötti Dunaágban.

A versenyben részt vett az a r a d i „Ma-
ros” evezős egylet is s mint az alábbi tudó-
sításból látható, igen szép sikert aratott a küz-
delemben.

A versenybizottság állt a következő ta-
gokból: Elnök: Bedő A. Alelnök: Rónay J.
Versenybizottsági tagok: gróf Andrássy Géza,
báró Atzél Béla, Bittó Aurél, Kiticsán Zsig-
mond, Mihálikovits Tivadar, Nyilassy Pál,
Pap Géza, Szohner Lajos, V i n c z e Miklós
(Arad.) Verseny-intézők: Verseny titkárok:
dr Hausser Adorján, Szendey Béla. Indítók:
dr Stettner László, Radisits György. Időmér-
ők: Halászy Jenő, Csizik Béla. Pályabírák:
Szekrényessy Lajos, Pálffy Viktor. Versenybí-
ró: König Sándor.

A pálya hossza volt minden versenynél
2000 méter, fordulás nélkül. Indítás a Margit-
sziget felett, czél a pesti oldalon a Margitszi-

get felett, czél a pesti oldalon a margitszi-
geti régi kikötőnél.

A versenyek lefolyása a következő:

1. Bajnoki skiff-verseny. 1. lett Nemzeti
hajós-egylet (Lintner Sándor), 2. Neptun-eve-
zős-egylet (Peregh Ignác), 3. Szegedi csóna-
kázó-egylet (Meák Gyula).

II. Allamdíj. Négyezős kormányossal.
Kezdők száma. 1. Nemz. hajós egyl. (Pach-
mayer Ottó, ifj. Szentgyörgyi Imre, Zsedényi
Béla, Szandtner Béla, korm. Pitroff Kornél).
2. „M a r o s ” a r a d i e v e z ő s e g y l e t .
(A p o r Gyula, V a n n a y Gyula, L a c z a y
Gyula, D á n i e l Dezső, korm. R u p c s i c s
László.)

III. Kezdők skiff vesenye. 1. Neptun
(Dietzl Gusztáv). 2. „M a r o s ” Arad (S a l a c z
Dezső). Hunnia (Parniczky Akos).

IV. Budapesti ev. egyletek díja. Négyeve-
zős nemzetközi verseny kormányossal. Csak
a Neptun (Nessi Ernő, Rauchbauer Antal,
Mészáros Ferencz, Peregh Ferencz, korm. ifj.
Szabó Gyula) indult.

V. Kezdők négyes versenye. Négyezős
kormányossal. 1. Nemzeti hajósegylet (Schiller
Károly, Samarjay Gyula, Mayer Gyula, Holz-
warth Viktor, korm. Csuka Lajos). 2. M a r o s
(A p o r Gyula, V a n n a y Gyula, L a c z a y
Gyula, D á n i e l Dezső, korm. R u p c s i c s
László). 3. Hunnia (Kiss István, Bittó Aurél,
Orczy Zoltán, Planer Jenő, korm. Kiticsán
Zsiga).

VI. Tiszai regatta-szövetség díja. Négyes
kormányossal. Csak a Neptun indult (Szendy
Béla, Adám Károly, Mészáros Ferencz, Peregh
Ferencz, korm. ifju Szabó Gyula).

VII. Balatoni díj. Kettős párevezős kormá-
nyos nélkül. 1. Nemz. hajósegylet (Szandtner
Béla, Lindtner Sándor). Neptun 2. (Dietzl
Gusztáv, Peregh Ignác).

+ **Czellövészet.** Az aradi polg. lövész-
egylet által f. é. június hó 11-én tartott ren-
des verseny díjlövészet eredménye a követ-
kező volt.

Klein Ignác 4-es lövéssel.

A körlövészeti táblára kitűzött díjakat
nyerték:

Az 1-sőt Bródy József, a 2-ikat Vas Má-
tyás, a 3-ik Weisz Dávid, a 4-iket Klein
Ignác.

Találókát a céltáblán löttek:

	Szeg	4-es	3-as	2-5e	1-es
Klein Ignác		2	10	13	8
Magyar Ferencz		—	11	18	9
Heincz Gábor		—	6	14	7
Vas Mátyás		—	4	6	7
Weisz Dávid		—	3	7	5

Táviratok.

Gyász a királyi családban.

Budapest, június 12. (Saj. tud. táv.)
M i k s a E m á n u e l bajor királyi her-
czeg a fildafugi Strauch-fogadóban meg-
h a l t belső vérzésben. A herczeg testvér-
öccse királynénknak. Halála a magyar
nemzetnek is gyásza.

Ez se ujság.

Budapest, június 12. (Saját tud. táv.)
Félhivatalosan megczáfolják a „Budapesti
Hírlap” azon hírét, hogy Eötvös valaha
résztvett volna egyházpolitikával foglal-
kozó minisztertanácsban.

A pécsi sztrájk.

Pécs, június 12. (Saj. tud. táv.) Az
alispán kihirdette, hogy a szabolcsi pa-
rasztgazdák lakásai kiürítendők. A bányá-
igazgatóság kész minden munkást, még
a lázítókat is visszafogadni. Az eddigi
lakbérből 50 százalékot enged, a m u n -
k á s o k a z o n b a n n e m e n g e d -
n e k hanem követelik a 2 forint napi-
bért. A rendelet folytán délután a mun-
kások tömegesen kivonultak Szabolcsból
s most a szabad ég alatt tanyáznak. Az
idegen munkásoknak az igazgatóság fel-
mondta a lakásukat. Pénteken el t o l o -
n c z o l j á k v a l a m e n n y i t . Hátralékos
követeléseiket illetékességi helyükön

kifizetik. Az igazgatóságnál számos idegen munkás jelentkezik, de ez, még mindig békés megoldást remélve, az ajánlatokat nem fogadta el.

Pécs, június 12. (Saj. tud. táv.) Délután három és négy óra közt megtörtént az első véres összeütközés a katonaság és munkások között. Szabolcs környékén mintegy tíz munkást a czirkáló huszárok felszólítottak, hogy ne csoportosuljanak. A munkások ellenszegültek. A huszárok erre karddal közéjük vágtak. Csernyei Antal cseh munkás fején találva, arca vérbe borult. Kocsis Mátyas pécsi bányász karján jelentéktelen sebesülést szenvedett s a városi kórházba vitték. Az izgatottság nagy.

Gyilkos kéményseprő.

Abajuszántó, június 12. (Saját tud. táv.) Kovácsy Antal telekkönyvvezető június negyedikén a korcsmában összekocczant Rangli izgága kéményseprővel, ki Kovácsyt és Csencs városi kapitányt tettelegis bántalmazta. Kovácsy azóta eltűnt s csak most találták meg a pocsolyában, hova Rangli társaival megölve bedobta. A tetteseket elfogták, az izgatottság nagy, különösen a városbíró ellen, ki annak idején megtiltotta a rendőröknek Rangli elfogatását, a mivel pedig a vérengzésnek elejét vették volna.

Uj kardinálisok.

Róma, június 12. (Saj. tud. távirata.) A pápa ma kinevezte a jelzett ötbibornokot, köztük Schlauch nagyváradi püspököt is.

Közgazdaság.

Gazdasági tudósítások.

— Saját levelezőinktől. —

Borosjenő, jun. 12.

Az esőzések idáig igen jó hatással voltak a vetésekre. de most már kívánatos lenne, ha az ég kiderülne s szebb, melegebb napok következnenek. A vetések általában jól fejlődnek. Az őszi buza szépen növekedik, de már nem bökrosodhatik. A zabok ritkásak és elmaradtak. Rozs és árpa rosszul állanak. Repcze a legtöbb helyen kiveszett. A tengeri répa és burgonya jól fejlődtek. A mesterséges és természetes kaszálók javulólébel vanuak. A legelők is megindultak. Gyümölcsösök részben közepes, részben gyenge termést ígérnek.

Pankota, jun. 11.

Pankota és Magyarád vidékén az őszi buza jól fejlődik, itt-ott azonban ritka. Rozs, a mi kevés termelt, silány. Arpa elmarad, gyenge termésre mutat. Zab ritka, növéseben elmaradt, itt-ott féreg is pusztít benne, az esőre tetemesen javult. Krumpli, burgondia jól növekszik, a szárazság által okozott károkat már kiheverték. Kukoricza gyengén kelt, az esőre összeszedte magát, azonban még sok benne a gaz, kapálása pedig bajjal jár. Lóhere, luczerna vagy bükkönykeverék jól megnöttek s némileg meg is sűrűsödtek, kaszálásukat az esős idő hátráltatja. Természetes kaszálók, legelők jók. Gyümölcs közepszerű terméssel biztat. Munkásviszonyok kielégítők; férfinapszám 50 kr, asszonyé 35—44, gyermekeké 20—30 kr.

N.-Zerind, jun. 11.

N.-Zerind és Fekete-Gyarmat vidékén a gabonaneműek az esőre feltűnően javulnak, a buza egészséges sötét zöld színt öltött s máris közepszerű terméssel biztat. Rozs valamivel gyengébb ugyan, de még mindig kielégítő. Az árpa a fagyoktól sokat szenvedett, az előző szárazságban egyébként is sokat szenvedett, s fejlődésben elmaradt; az esőre ez is javult, de még gyenge, jó idő esetében még teljesen helyre állhat. Zab elég jól kelt, fagytól és szárazságtól kevésbé szen-

vedett s jelenleg jól áll. Repcze kevés maradt, majdnem mind kiveszett. A kerti vetemények jók. A répafélék felüdültek, a cukkorepében az orrmányos bogár már nem pusztít oly nagy mérvben. Burgonya szépen fejlődik. A takarmányfélék első használása gyengén ütött be. A legelő felujult. Gyümölcs sok ígérkezik.

Battonya, jun. 11.

A mult heti esőzések a vetésekre igen jó hatással voltak. Legkevesebbet használt az eső már a buzának, minthogy kalászoszás közben érte. A buza a nagy szárazság miatt oly alacsony mindenfelé, hogy kévébe nem is lehet kötni, csak vontatókba fogják rakni. A kukoricza nem is kelt ki s még az esőzések előtt újra vetették. Most szépen fejlődik. Az árpa és rozs is szépen áll. A legelő mindenfelé kitűnő a gyümölcsstermés jónak ígérkezik.

Aradmegye gabona-termési kilátása.

A földműveléi ügyi miniszterium hivatalos lapja az állandó gazdasági tudósítók által beszolgáltatott adatok alapján most közli az egyes megyék gabonatermési kilátásait, a június 1-én konstatalt körülményekhez viszonyítva. Ebben Aradmegyét illetőleg a következő érdekes adatokat olvassuk:

Buza. (Őszi.) Június 1-én kat. holdakban várható átlagos termés: 6'30 mm. Bevetett terület kat. holdakban: 182,112. Június 1-én várható termés: 1.347,305 mm. Az 1892-iki termés volt: 1.270,363 mm.

Rozs. (Őszi.) Jun. 1-én várható átl. term.: 4.50 mm. Bevetett ter. 8'656. Jun. 1-én várh. term. 74,608 mm. 1892-iki termés 248,479 méterm.

Árpa. Jun. 1-én várh. átl. term. 6.00. Bevet. ter. 18,939. Jun. 1-én várh. term. 113,634 mm. 1892-iki termés: 122,366.

Zab. Jun. 1-én várh. átl. term. 5.60. Bev. ter. 23,603. Jun. 1-én várh. term. 182,571 mm. 1892-iki termés: 169,635.

A buza a Tisza-Maros szögén Temes, Krassó-Szörény és Arad-vármegyékben annyira javult, hogy gyenge- és közep-termést ígér. Csanád- és Torontálvármegyékben nagyobbára közepen alóli termésre van kilátás. Kalásza ugyszólván az egész vidéken apró. Még legjobb Arad- és Krassó-Szörény-megyékben.

A rozs Arad, Krassó-Szörény és Csanád némely részében áll kielégítően vagy közepesen, míg Temes és Torontálban nagyobb részben apró és így közepen alóli termést ígér. Többnyire elvirágozott.

Arpa. Ugy az őszi, mint tavaszi vetések a hosszantartó szárazságban sokat szenvedtek. Alig van egy-két járás, amelynek területén kielégítően állanak. Néhol az őszi már kalászát is kihányta.

A zab a Tisza-Maros szögén csakis Krassó Szörény- és Arad vármegyében meglehetősen, egyebütt rossz.

A rétes legelő Krassó-Szörény- és Arad vármegyében, valamint Temesvármegye egynémely részében meglehetősen termést adott; másutt csekély kivétellel mindennütt rossz termés volt. A legelők az esőzések felüdültek.

Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

1893. évi június hó 10. A) Hizott sertés árak: Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) 46—46.5 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 45.5—46 krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klg. sulyban) 48—49 krig. Fialat könnyű (pkint 250 klg. terjedő sulyban) 47.—48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 46—46.5 krig. — Közép (pkint 220—280 klg. sulyban) 46—47 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő sulyban) 45.5—46 krig. — Szarbiai: Nehéz (pkint 260 kilogron felüli sulyban) 46.5—47 krig. — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 46.5—47. krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő sulyban) 45.5—46 krig. Sertésleltetés: 1893. jun. hó 8-án volt készlet 186,893 darab. 1893. június 9-én felhajtattott: 9243 db. 1893. június 9-én elszállítottott 1454 db. 1893. jun. 10-én maradt készletben 188,682 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: csendes.

Szeszüzet.

— Június 12. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 55.—, kicsinyben 55.50 hordó nélkül, per 100 liter % beéértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. — Budapest, június 12. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	8.15—8.55
	tiszavidéki	"	8.25—8.50
	pestvidéki	"	8.20—8.75
	fehértómei	"	8.20—8.75
	bácskai	"	8.25—8.80
	észak-magyarországi	"	—
Rozs	—	lanyha	6.75—7.—
Árpa	takarmány	lanyha	5.80—6.10
	égetni való sörfőzdei	"	—
Zab	—	csend.	6.90—7.10
Tengeri	bánsági	csend.	—
	másnemű	"	4.90—4.95
Káposzta-repچه	—	csend.	—
Köles	—	lanyha	4.40—4.60
Szárazgabona átlátszó	Buza	tavasza 1894 június 1894 őszre	szilárd 8.33—8.35 " 8.13—8.15
	Tengeri	május-június 1894 szept-október 1893	lanyha 4.94—4.96 " 5.01—5.03
	Zab	Budapest sz. tavaszra Budapest sz. őszre	lanyha 6.14—6.16 " —
	Káposzta-repچه	aug-szeptember 1893	lanyha 15.—15.10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1893. június 12.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	116.—
Magyar papírjárdék 5%	94.70
Magyar vasuti kölcsön	124.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezsaváltsági kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	148.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	141.50
Osztrák járadék papírban	99.10
Osztrák járadék ezüstben	98.—
Osztrák járadék aranyban	117.25
1860-iki államsorsjegyek	147.50
Osztrák-magyar bankrészevény	990.—
Magyar hitelbank-részevény	405.—
Osztrák hitelintézet-részevény	330.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.82
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.76
Német birodalmi márka	60.—
London	123.20
20 márkás arany	12.02

Vizjelzés.

1893. évi június hó 12-én reggel 7 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.
Branyicska	+ 15°	borult	+ 400
Soborsin	+ 17°	derült	+ 348
Radna	—	felhős	+ 418
Arad	+ 19°	derült	+ 345
Makó	+ 18°	derült	+ 410
Szeged	+ 18°	derült	+ 636

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1893. június 12.

A m. kir. folyamermézői hivatal.

Idegenek névsora Aradon.

— Június 12. —

Fehér Kereszt szálloda: Tarek József magánzó, Borosjenő. Molnár J. magánzó, Butyin. Sipos Ottó lelkész, Selmeczbánya. Markstein S. kereskedő, Budapest. Incze Lajos magánzó, Nagyszében. Magyar Korona szálloda: Bernáld János földbirtokos, Mikotvár. Albu László tanító, Nagybánya.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

SCHLICK - FELE VASÖNTÖDE ÉS GEPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

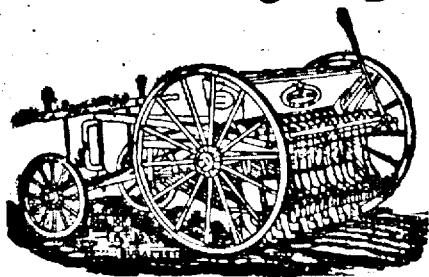
BUDAPESTEN.

254. 11-18.

Gyár és irodák: VI. Kerület, külső váci-ut

Városi iroda és raktár: Podmaniczky-utca 14. | Fiók-raktár: Kerepesi-ut 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek,

számos első díjakkal kitüntetett

szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekék,

mélyítő- és egytetemes aczel-ekék,

eredeti SCHLICK és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

6477.

419. 3-3.

Hirdetmény.

A vágóhídi igazgató urnak ez értelemben tett javaslata, valamint az iparosok meghallgatása alapján, a melegebb idő beálltára való tekintettel elrendelem, hogy a közbiztonság f. évi június hó 1-től kezdve köz- és ünnep nap délután 2-7 óráig minden nemű állat, míg ezen napokon reggel 5-8 óráig csakis bárány és rüggös esetekben gyenge bornyu vágható. Vasárnap és Szent István napján az 1891 évi XIII. t. cz. alapján minden állat vágására a közbiztonság csak reggel 5-10 óráig, illetőleg június és július hónapokban 5-10 óráig vehető igénybe.

Vasár- és ünnepnapokon a tömeges bárány vágás szempontjából felhatalmazom a vágóhídi igazgató urat, miszerint a vágást akként rendezze be, hogy az iparosok a szükséges bárányokat levágva legkésőbb reggel 7 órára a piacra kiszállíthassák.

Arad, 1893. évi május hó 26.

Sarlot Domonos.
főkapitány.

3248 | 893. kh. sz.

470 1-3

Hirdetmény.

A szerb tövis név alatt ismert Xantium Spinusum kártékony növény tenyésztésének ideje bekövetkezett, a nagym. m. kir. földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium 1872. évi 6425. sz. alatt kelt körrendelete alapján felhivatnak a ház, kert és földtulajdonosok és bérlők, hogy tekeiken, ugy azok előtt az utcán, és külső földjeiken mutatkozó szerb töviset még a mag fejlődése előtt kiirtásuk, a nyár folyama alatt mutatkozó sarju-hajtásokat is kivágassák és megsemmisítsék, mert mulasztás esetében — amellyel hogy az irtás a mulasztó tulajdonos vagy bérlő költségére hivatalból fog elrendeltetni, azonfelül a városi szegényalap javára 2 frttól 10 frtig terjedő pénzbírságnak büntetetteti.

Aradan, 1893. június hó 8-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Aradvármegye alispánjától.

10948 | 893. sz.

467 2-2

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegyében a Borosjenő s esetleg Borosbesenő helyi rendszeresített megyei, rendszeresített törvényhatósági állatorvosi állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitattik.

A megyei állatorvos hatásköre a borosjenői, világosi, ternovai, borosbesenői és nagyhalmgyi járásokra terjed ki s javadalmazása 400 frt fizetés, (s illetve az 1893. évi IV. t. cz. 22. §-a folytán megállapított, azonban belügyminiszteri jóváhagyást még nem nyert 100 frt többlet javadalmazással együtt 500 frt.) és 200 frt utiátalány.

A pályázati kérvények, melyek az 1883. I. t. cz. 1-ső, s illetve az 1888. évi VII. t. cz. 133. §-ban meghatározott képesítettséget igénylő okmányokkal felszerelendők, **folyó évi június hó 30-ig** bezárólag a vármegye főispánja, méltóságos Fábian László urhoz nyújtandók be.

Aradan, 1893. évi június hó 7-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

Hamisítások ellen minta és védjegy által biztosítva.

SCHAUMANN GYULA

Stockerauban,

(a vidéki gyógyszerár tulajdonosának)

EMÉSZTÉSI-POR

Schaumann Gyula gyomorsója naponta új kedvező eredményt mutat fel, úgy hogy az utána való kérdészködés joggal naponta fokozódik. Fájdalom, hogy a szédülés, mint mindenütt, úgy itt is, „Gyomorsó” czim alatt rossz készítményt hoz forgalomba, mely teljesen hatástalan és csak szerem sikerének és jó hírnevének rontására szolgál! Miért ezen lap tisztelt olvasóit van szerencsém figyelmeztetni, hogy a **Schaumann-féle gyomorsó**, mely minden gyomorbetegségben kitűnő hatású, valódi minőségben kapható a készítőnél, **mezőgazdasági gyógyszerész Stockerauban és Budapesten Török József gyógyszerárban király-utca 12. szám.**

A t. cz. közönség kéri, hogy csak a valódi Schaumann Gy. által előállított gyomorsót kérje.

Egy doboz ára 75 kr.

Kapható: 2 12-12

RING LAJOS

„Angyalhoz” czimzett gyógyszerárban Aradon
Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

2529-893.

418. 3-3.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Belügyminiszter urnak 1892. évi február 4-én 93300-91 és 1893. évi január hó 24-én 6136 sz. a. körrendeletei nyomán ezennel közzhírré tétetik, hogy a katonai háromszögelési jelek vagy gulák, továbbá az alap, vagy szintezési oszlopok és a szintezési magassági jegyek, nemkülönb az 1891. évi XII. t. cz. 4. §-a alapján a kataszteri földmérés céljából létesített oszlopok és egyéb jelzők megrongálása vagy megkárosítása, azon minőségére való tekintet nélkül, a kapitányi hivatalnak azonnal tudomására hozandók és a kapitányi hivatal által jövőre re egyenesen és kizárólag a. m. kir. háromszögméreti számító hivatalnak (Budapestben I. kerület vár, Verbóczy utca 7. sz.) lesznek bejelentendők.

Mindazok, kik a fentebb jelzett katonaság háromszögelési, vagy a polgári katonaság kataszteri jelzőit vagy megrongálják, vagy eltávolítják s más helyre helyezik, vagy elhordják és megsemmisítik, kihágást követnek el, s azért az illetékes bíróság által szigorúan fognak büntetetteti.

Arad, 1893. évi május hó 26-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdája

469/1893. gazd. sz.

469 1-3

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a gájai kisedővő előcsarnokának elzárása és beüvegelésével kapcsolatos munkáknak elkészítése iránt folyó évi június hó 26-án d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási-ár 240 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli arlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnoknál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi május hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.

36673. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Keletnémet-magyar vasúti kötelék.

Folyó évi június 15-én a fentnevezett kötelei díjszabás II. része, I. fuzetéhez a XI. pótlék lép életbe, mely

I. az előző és külön határozmányok megváltoztatását,

II. az I. és 2. sz. kivételes díjszabások alkalmazására vonatkozó határozmányok megváltoztatását,

III. Breslau Mark-Bahnhof állomásnak a díjszabásba való felvételét,

IV. a 22. és 34. sz. kivételes díjszabások kiegészítését illetve Eperjes állomásnak a 22. sz. kivételes díjszabásba való felvételét.

V. Bellus állomásnak a 23. sz. kiv. díjszabásba való felvételét,

VI. a kőbányai állomásoknak és Temesvár-Gyár város állomásoknak a 25. sz. kiv. díjszabásba való felvételét,

VII. új 41. sz. kivételes díjszabást (vajszállításra)

VIII. Sosuovice helyben és átmenet állomás díjtételeinek érvényen kívül helyezését,

IX. Állomási név-változtatást,

X. a kilométermutató kiegészítését talpalmazza.

Ezen díjszabási pótlék a részes vasutigazgatószéknél 0.30 márká = 18 krért megszerkezhető.

Budapest, 1893. május hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága
a többi részes vasutak nevében is.

6871. kh.

440 3-3

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak múlt évi március hó 5-én 14837. sz. a. kiadott és a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó körrendelete értelmében ez idén is köztudomásra juttatom, hogy június hó 1-től augusztus 1-ig eső vasárnapokon az alább elősorolt ipari munkák és kereskedelmi üzletek csak d. e. 10 óráig gyakorolhatók u. m.:

1. a gépiparnál a sürgős és halaszthatatlan javítási munkák;
2. a kis iparnál a sürgősen rendelt javítási munkák;
3. a pékiparnál az árú elkészítése és szállítása;
4. a mészáros, hentes, és kolbászkészítő iparnál az elkészítés, elárúsítás és szállítás;
5. Bank és váltóüzletek;
6. Boltok: minden kereskedelmi, elárúsító és szolgálat közvetítő üzletek;
7. Borkereskedések;
8. Cséledszerző üzletek;
9. Elárúsító üzletek;
10. Fehérléti iparnál;
11. Fűszer, rővidáru, divat és egyéb kereskedések;
12. Vad kereskedések;
13. Baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletekben az elárúsítás és házhoz szállítás;
14. Szatócés üzletek;
15. Kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és ipari alkalmazottak irodabeli munkája.

Miről az érdekelteket azon hozzáadással értesítem a jelen hirdetmény utján, hogy mindazok ellen, kik az elősorolt rendelkezéseket be nem tartják, az 1891. évi XIII. t. cz. 6. §-a értelmében fog a büntető eljárás folyamatba tétetni.

Kelt Aradon, 1893. évi május hó 29-én, a város rendőrkapitányi hivatala.

Sarlot Domokos,
főkapitány.